

69978
5-9-1953

Leeftijd 3 Aug 1953 p.m. 14

DGPZ

4 Augustus 1953

Nr. 98485-5997 GS

Zijne Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken

Volgens mededeling van de Ambassade te Bonn stelt de Duitse Regering zich voor dat het slotcommuniqué van de conferentie te Baden-Baden o.a. het volgende zal behelzen:

- I. "Erneute Feststellung, dass die 6 Staaten grundsätzlich einig hinsichtlich der Notwendigkeit der Schaffung einer Europäischen Politischen Gemeinschaft sind. Das Schlusskommuniqué sollte enthalten, dass die Aussenminister der sechs Staaten mit den im Kommuniqué der Washingtoner Aussenministerkonferenz vom 15. Juli 1953 niedergelegten Auffassungen übereinstimmen, dass die Bildung einer stabilen und sicheren Europäischen Gemeinschaft einen wesentlichen Beitrag für den Weltfrieden darstellt und dass diese Gemeinschaft ohne Rücksicht auf gegenwärtige internationale Spannungen eine Notwendigkeit an sich darstellt."

In Schlusskommuniqué sollte weiter zum Ausdruck kommen dass die sechs Staaten erneut mit Nachdruck ihren Entschluss bekräftigen, die Arbeiten zur Bildung der Politischen Gemeinschaft unverzüglich und mit aller Kraft fortzusetzen".

Hoewel een verwijzing naar het communiqué van de Grote Drie te Washington dezerzijds niet noodzakelijk, en zelfs minder gewenst wordt geacht, zal daaraan in de praktijk bezwaarlijk zijn te ontkomen, mede gezien het feit dat tenslotte ook de Franse Regering het communiqué van Washington heeft onderschreven.

Tegen een verwijzing naar het communiqué van Washington, welke strikt beperkt blijft tot de hierboven geciteerde passage, kunnen bovendien weinig steekhoudende bezwaren worden gemaakt. Het communiqué van Washington zelf zegt: "Since the European Community corresponds to the lasting needs of its members and their people for peace, security and welfare, it is to be looked upon as necessary in itself and not linked up with existing international tensions". Bovendien is een en ander gesteld in het kader van "European Unity within the Atlantic Community", hetgeen in overeenstemming is met de verklaring van de Grote Drie in 1951, eveneens te Washington.

- II. In de -

II. In de Ministerraad van Maandag 3 dezer werd echter ernstige bezorgdheid tot uiting gebracht, dat onder Duitse, eventueel Italiaanse druk, getracht zou worden verdergaande verwijzingen naar het communiqué van Washington en naar het verkiezingsprogramma van de Duitse Bondskanselier in te lassen nl.:

- A. een accoordverklaring met de zgn. 5 punten van Dr. Adenauer. Dit werd op de laatste conferentie der "zes" te Parijs nog met enige moeite vermeden. Sindsdien hebben echter de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk deze 5 punten openlijk onderschreven en verklaard dat deze in overeenstemming zijn met de Geallieerde nota's aan de Sovjet-Unie betreffende de hereniging van Duitsland. In het communiqué van Washington dd. 15 Juli jl. wordt hieromtrent gezegd: "these notes responded to the overwhelming desire of the German people to see unity reestablished in freedom, reflected most recently by the resolution of the Bundestag of June the 10th of this year."
- B. een uitspraak dat "de eenheid van Duitsland geenszins onverenigbaar is met de herbewapening en deelneming van Duitsland in de EDG". Deze formule werd reeds door Dr. Adenauer te Parijs voorgesteld, doch wegens verzet van Frankrijk en de Benelux-landen niet in het communiqué opgenomen. Sedertdien heeft echter President Eisenhower een uitdrukkelijke uitspraak in deze zin gedaan. Daarnaast kan niet worden ontkend, dat het communiqué van de Grote Drie te Washington dd. 15 Juli jl. ook een eind in deze richting gaat.
- C. een verwijzing naar de jongste voorstellen van Dr. Adenauer betreffende een "veiligheidssysteem", waarvan de EDG het uitgangspunt zou moeten vormen. De vrij algemene uitlatingen van de Bondskanselier wekken herinneringen aan hetgeen door Churchill is gezegd omtrent de "master thought" van het Locarno-verdrag. Volgens de thans beschikbare inlichtingen is het voorstel-Adenauer door de Grote Drie voorlopig hetzij afwijzend, hetzij op zijn minst met grote twijfel ontvangen. Vooral van Franse zijde vraagt men zich met kennelijke achterdocht af, welk verenigd Duitsland de Duitse Bondskanselier voor ogen zweeft.

III. De Ministerraad is van oordeel, dat ware te vermijden, dat door de conferentie der Zes te Baden-Baden een openlijke verklaring wordt afgelegd, omtrent de hierboven genoemde drie punten.

Ten aanzien van Punt A zal dit wellicht niet volledig mogelijk blijken ingeval behalve Duitsland en Italië ook Frankrijk (c.g. onze Benelux-partners) bereid zouden zijn een of andere, vage verklaring in deze zin te onderschrijven, conform het communiqué van Washington. Toch zou het uiterste beproefd moeten worden teneinde zulks, zo mogelijk in overleg met de Benelux-landen, te voorkomen.

Zulks is minder waarschijnlijk ten aanzien van punt B, aangezien in de laatste tijd de vrees in Frankrijk voor het begrip "verenigd Duitsland" groeiende schijnt en men te Parijs steeds minder waardering heeft voor de sterke nadruk op de Duitse eenheid, waarvan President Eisenhower in zijn laatste brief aan de Duitse Bondskanselier blijk heeft gegeven. De indruk bestaat, dat deze zelfs tot een verkoeling tussen Washington en Parijs sinds het communiqué van 15 Juli jl. aanleiding heeft gegeven.

Ten aanzien van punt C mogen, zoals de zaken thans staan, algemeen bezwaren worden voorzien, zodat dit wellicht niet eens aan de orde zal komen, dan wel vrijwel unaniem worden afgestemd.

Aangezien het communiqué van Washington echter zwaarlijk geheel ter zijde kan worden gelegd, indien de overige Schuman-landen een uitspraak over de Duitse eenheid zouden willen doen, zou als nood-oplossing gebruik kunnen worden gemaakt van de formulering die op 29 Juli jl. door Lord Salisbury in het Hogerhuis werd gebruikt, nl. dat ernaar gestreefd moet worden "to achieve the reunification of Germany to which we are all pledged without threatening the security or arousing the enmity of her neighbours, including Russia". Hierdoor wordt althans rekening gehouden met bedenkingen, die ook aan Westerse kant tegen een verenigd, herbewapend Duitsland kunnen bestaan.

Ik heb gemeend het bovenstaande te Uwer kennis te moeten brengen, teneinde U in de gelegenheid te stellen, tijdens de onderhandelingen te Baden-Baden met het gevoelen van de Ministerraad rekening te houden.

DE MINISTER ZONDER PORTEFEUILLE,

